

kan ook niet. Eén man moet de verantwoordelijkheid dragen voor het werk.

Hoe kan er dan nog iemand gevonden worden, die het teekenen van een accountantsrapport door eene firma goedkeurt?

Trouwens, de Heer *Reder* zegt zelf op bladz. 2 bovenaan:

„Het gaat daar om de vraag van het al of niet wenschelijke „van het aanstellen van speciale medewerkers in het complex „van personen, die onder één gemeenschappelijke naam of al „thans in een openbaar aangekondigd verband en met gemeen- „schappelijke opvattingen als eenheid naar buiten optreden.”

Juist: „naar buiten optreden”. Maar wie heeft naar binnen de verantwoordelijkheid? Degene, die het werk gedaan heeft.

Want, die „gemeenschappelijke opvattingen” zullen toch wel eum grano salis moeten worden aanvaard. Niet alle leden zullen toch dadelijk in alle zaken dezelfde opvatting hebben. Dus, of:

- a) de andere leden vinden het wel goed, of
- b) er wordt over gedelibereerd, en dan doen zich weder 2 gevallen voor:
 - A. er is één der leden, die door anciënniteit, of omdat hij oorspronkelijk de baas was van de andere leden, of omdat hij een krachtiger persoonlijkheid is, zijne meening doet zegevieren.
 - B. men wordt het niet eens, en dan laat men tenslotte de meening vóórgaan van hem, die het werk gedaan heeft, en die zich dus natuurlijk het meest in de finesses heeft ingewerkt.

Welnu, is het dan niet noodig, dat de naam van zóó iemand onder het rapport komt te staan, en dat niet iemand anders dat rapport teekent met een firmanaam, waarin de naam van den man, waar het op aankomst, misschien niet eens paraisseert?

A. J. RUTGERS

Naschrift

Hoewel de hierboven weergegeven uiteenzetting grootendeels buiten het door mij in het Januari-nummer behandelde onderwerp omgaat en dit onderwerp zelf daarin slechts zeer terloops wordt aangeroerd, meen ik uit de weinige desbetreffende opmerkingen toch wel de slotsom te mogen trekken, dat de heer *Rutgers* het, wat de combinatie accountant-belastingconsulent betreft, met mij in beginsel eens is. Wij reiken elkaar dus op dit punt de hand en spreken er niet verder over.

Anders ligt het natuurlijk ten aanzien van ons oude strijdpunt: de „firma-vorming” in ons beroep en het daarmee samenhangende vraagstuk der onderteekening. Ik weet wel, dat de heer *Rutgers* en ik het daarover niet gemakkelijk eens zullen worden. Wij leven in een geheel verschillende gedachten-sfeer; de heer *Rutgers* legt den nadruk, theoretisch althans, op het persoonlijke element, terwijl ik daarentegen het werksysteem, de eenheid van opvatting in het firma-verband, als grondslag neem voor mijn beroepsbeschouwingen. Ik geloof, dat het nutteloos is, dit oude strijdpunt, na al hetgeen mijn geachte tegenstander en ik daaromtrent vroeger in ons maandblad over en weer hebben beweerd, weder op te rakelen; mij ontbreekt althans de energie, om het spel opnieuw te beginnen.

H. R. REDER

UIT HET BUITENLAND

Red.: J. E. ERDMAN, C. A. HUYSMAN en C. J. MEYER
(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

De opleiding der Assistenten

Het referaat van *E. E. Spicer* F. C. A. „Education for the Profession” voor het Internationaal Accountants Congres 1926, werd opgenomen in „The Accountant” en The Incorporated Accountants Journal” en heeft blijkbaar vrij wat critiek te verduren gehad. In eene lezing, getiteld „The Articled Clerk in Relation to Education”, opgenomen in „The Accountant” van 26 Maart 1927 heeft de Heer *Spicer* zijne opvattingen over de opleiding van assistenten nader uiteengezet, en verschillende, sommige vrij drastische, wijzigingen daarin voorgesteld.

Het vertrouwen van het publiek, in het bijzonder in de leden van het Institute, berust naar zijne meening op de factoren algemeene ontwikkeling, practische opleiding en eischen der vakexamens.

Nu is de algemeene ontwikkeling, vereischt voor toelating als assistent, wellicht ongeveer gelijk aan die voor het toelatingsexamen aan de Londensche universiteit, maar in elk geval toch beduidend minder dan die welke voor hoogere burgerlijke staatsbetrekkingen verlangd wordt.

In het algemeen wordt wel aangenomen, dat de opleiding van den Articled Clerk gedurende zijn assistentschap voldoende is. Maar controle daarop bestaat er niet; integendeel, het ligt voor de hand, dat er vele accountantsfirma's zijn, welke zich in bepaalde bedrijfstakken specialiseeren en waar eene volledige practische opleiding dus eenvoudig uitgesloten is.

Het peil der „Intermediate” en „Final” Examens is zonder twijfel hoog. Met de uitbreiding van den werkring van den accountant in de laatste jaren, is de animo voor het beroep voortdurend grooter geworden. Buiten de Society, welke vóór circa dertig jaar geen invloed van eenige beteekenis had, maar thans vrijwel op één lijn staat met het Institute, zijn er nog vele andere vereenigingen. Ook deze zullen zich, dank zij goed beheer, organisatie en adverteeren, waarschijnlijk uitbreiden. Willen de chartered accountants hunne voorsprong behouden, dan moeten middelmatige krachten van het lidmaatschap uitgesloten worden. De Heer *Spicer* verlangt daartoe van het Institute eene meer actieve medewerking aan en controle op de vorming van de toekomstige leden. Zijne voorstellen zijn de volgende:

Voor toelating als assistent wordt een Universiteitsdiploma vereischt; bij eene dergelijke algemeene ontwikkeling kan het voorbereidend examen vervallen.

De theoretische opleiding der assistenten moet onder direct toezicht van het Institute komen. Daar niet aan alle onderwijsinrichtingen handelswetenschappen gedoceerd worden, zijn de eerste vier maanden van het assistentschap uitsluitend bestemd voor theoretische studie van boekhouden en handelskenis. Daarop volgt een vóór-examen, waaraan de zelfde candidaat slechts tweemaal mag deelnemen. De periode van het assistentschap wordt uniform op drie jaren gesteld, inclusief de vier maanden theoretische studie.

Elke assistent moet lid zijn van de plaatselijke student's Society en is verplicht de lezingen en cursussen bij te wonen. Commissies van Toezicht moeten op de werkzaamheden der vereenigingen, hare statuten en reglementen toezicht houden.

De exameneischen worden voldoende geacht. Verplichtend wordt echter een examen Economic (tot nu toe een der vakken ter keuze van den candidaat) en in ten minste één vreemde taal (Fransch, Duitsch of Spaansch).

Het Institute moet eveneens contrôle uitoefenen op de praktische vorming der assistenten; eene volledige opleiding moet zoo noodig verkregen worden door een systeem van uitwisseling van assistenten tusschen verschillende firma's onderling.

Benoeeming tot „Associate” volgt automatisch, echter niet vóór het bereiken van den vijf en twintig jarigen leeftijd.

Het „Fellowship”, dat zich volgens den Heer *Spicer* alléén door eene hoogere contributie onderscheidde, wordt een eere-titel voor leden, welke zich op vakgebied bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt.

Het Risico van de Accountantspraktijk

Voor zoover bekend komt het hier te lande niet voor, dat accountants zich verzekeren tegen schaden voortvloeiende uit hunne verantwoordelijkheid. In Engeland schijnt dit echter steeds meer usance te worden. Dat de premien niet gering zijn, is wellicht eene aanwijzing voor den ernst van het risico.

In „The Accountant” van 27 Augustus 1927 geeft de Redactie enkele opmerkingen naar aanleiding van eene circulaire, waarin eene assurantiefirma bijzonderheden vermeldt van 32 reclames, welke zich in hare praktijk voordeden. Naar de oorzaak konden die gevallen als volgt worden onderscheiden:

abuizen van personeel van den accountant	11
onachtzaamheid of onbekwaamheid	9
fouten in den loop van liquidaties	4
tekortkomingen als curator of liquidateur	3
mededeelingen aan derden niet gerechtvaardigd door de feiten	2
assistent samenspannend met fraudeerend beambte	1
niet geconstateerde fraude	1
onvoldoende de aandacht gevestigd op twijfelachtige punten in het rapport	1
	32

Blijkbaar hebben accountants dus het meest te vreezen van tekortkomingen der in hunnen dienst werkzame assistenten. Bij eene nadere beschouwing der eerstgenoemde elf punten bleek het meerendeel voort te komen uit gebreken in de gevolgde praktijk van het maken van aantekeningen, en het niet ter juister tijd raadplegen daarvan.

Naar aanleiding van dit feit wijst de Redactie erop, dat niet genoeg aandacht kan worden besteed aan de efficiency der contrôlevoorschriften. Eene voorzichtige selectie bij indienstneming van personeel is van het grootste belang, bovendien moeten de assistenten met beleid en systematisch tot moeilijker werkzaamheden worden opgeleid. Ook het principe „one job one man” zal risico sterk doen verminderen.

Een ander feit, dat opvalt, is dat de contrôlepraktijk nog betrekkelijk veilig blijkt, maar dat een belangrijk deel der tekortkomingen ligt op ander terrein van de werkzaamheid van den accountant.

De Redactie komt tot de conclusie, dat verzekering van het risico eene wijze voorzorgsmaatregel is.

Duidelijkheid in Accountantsverklaringen

Bij de onlangs gepubliceerde balans eener Schotsche Trust-company verklaarden de accountants „dat zij alle gevraagde inlichtingen en uitleggingen hadden verkregen, en dat naar hunne meening de balans correct was opgesteld en een juist beeld van den toestand der zaak gaf, in overeenstemming met de hun verstrekte inlichtingen en met de boeken der vennoot-

schap, behoudens de waardeering der beleggingen”. De bedoeling dezer laatste zinsnede is onduidelijk en lokte dan ook critiek uit. Een financieel blad stelde terecht de vraag, of deze verklaring wel eenige beteekenis had: de waardeering der beleggingen is de groote moeilijkheid, blijft er twijfel aan de juistheid daarvan, dan is het overige van weinig waarde. Dergelijke vage verklaringen schijnen méér voor te komen; de „Times” sprak reeds verschillende malen van „the nervous language used by auditors”.

In „The Accountant” van 3 September 1927 waarschuwt de Redactie tegen eene al te slaafsche navolging van het door de Wet gegeven schema van de accountantsverklaring. Het slordig opstellen daarvan, zoodanig dat van eene tekortkoming van den accountant gesproken moet worden, is weliswaar zeldzaam, maar daartegenover zijn ettelijke voorbeelden aan te wijzen, dat verklaringen aan oningewijden niet de vereischte voorlichting geven. Uit de bewoordingen moet onmiskenbaar de bedoeling blijken; wordt dus een voorbehoud gemaakt, dan moet de beteekenis daarvan duidelijk omschreven worden. Den accountant moeten de noodige inlichtingen verstrekt worden, waarop hij zijne meening kan baseeren. Bepaalde tegenwerking van directeuren zal wel tot de zeldzaamheden behooren, en dan zal het ook niet moeilijk vallen daarvan te doen blijken. Voor verschil van meening is echter aanleiding te over; ook hierbij is echter onderscheid mogelijk, dat in de verklaring moet uit komen: er zijn gevallen waarin de meening van Directie en accountant eenvoudig afwijken, in andere gevallen is één dezer beter tot oordeelen in staat, ten slotte bestaat de mogelijkheid, dat geen van beiden over voldoende gegevens beschikt om eene bepaalde conclusie te geven.

De Redactie ziet een groot gevaar in het gebruik van vaste formules, welke bruikbaarheid voornamelijk ligt in de groote vaagheid. Men kan van aandeelhouders of publiek niet verwachten, dat zij méér in eene verklaring lezen, dan er op het eerste gezicht in staat. De togenwoordige praktijk kan niet anders dan misverstand opleveren tusschen publiek en accountants.

C. A. H.

AFSCHRIJVINGEN

Het naschrift van den heer *J. P. de Haan* bij mijn artikel over bovenstaand onderwerp in het Januari-nummer van dit blad, noopt mij tot een kort wederwoord.

Ik meen voorop te kunnen stellen, dat de heer *de Haan* mijn opmerking, dat hij geen twee verschillende methoden heeft behandeld, maar slechts één, n.l. het sinking-fund-systeem, niet bestrijdt.

De heer *de Haan* wijst op een onjuistheid in mijn critiek. Ik heb n.l. geschreven, dat uit de tabellen, die de heer *de H.* heeft samengesteld, blijkt dat hij bij de annuïteitenmethode, evenals bij het sinking-fund-systeem, het schijninkomen gaat beleggen. Ik heb met deze opmerking bedoeld, dat van belegging van schijninkomen bij de annuïteitenmethode geen sprake kan zijn, omdat deze methode uitsluitend moet worden toegepast, indien een bedrag gelijk aan het schijninkomen voor aflossing van de kapitaalschuld wordt aangewend. En dan kan men dit bedrag toch niet tevens beleggen.

Uit zijn tabellen en uit zijn naschrift blijkt, dat de heer *de H.* het schijninkomen wel gaat beleggen. Maar hoe kan hij dan mijn opmerking onjuist achten?

De heer *de Haan* meent, dat in hoofdzaak de volgende verschilpunten bestaan: